DE ZEE-ZIJDE.

In Italië, hoofdzakelijk te Palermo en te Lucca, vervaardigt men handschoenen, beurzen en dergelijke artikelen van een prachtige, goudachtig glinsterende vezelstof, schelp- of zeezijde genaamd. Deze vezels zijn niets anders dan de *byssus-* of *baarddraden* van een in de Middellandsche Zee algemeen voorkomend schelpdier, *Pinna nobilis*. Zooals bekend is, bevindt zich n.l. in den voet van vele plaatkieuwige weekdieren, zooals b.v. van de gewone mossel, een klier, *byssusklier* genaamd; deze scheidt een stof af, welke in den vorm van fijne draden uit een sleuf te voorschijn treedt en het dier tijdelijk of voor goed aan de nabijzijnde voorwerpen bevestigt. Zulke byssusdraden zijn in den regel vrij sterk; bij de *Reuzen-tridacna* uit den Indischen Oceaan, wier schelp meer dan een meter lang wordt, zelfs zóó, dat zij met bijlslagen daarvan moeten worden gescheiden.

Aan de kust van Calabrië en Sicilië worden de Pinna's uit een diepte van 6 tot 9 meter door middel van een vork met 1,5 meter lange tanden van den rotsachtigen bodem opgehaald. De vezels worden er afgesneden, met een zwakke zeepoplossing gewasschen, op een donkere plaats gedroogd, van andere bijmengsels gezuiverd en dan gekamd. Vervolgens vereenigt men twee of drie dier vezels met een echten zijdevezel, waarop ze samen getwijnd worden. Uit een kilogram

van de ruwe stof verkrijgt men ongeveer 350 gram draad. Deze wordt met een mengsel van water en citroensap gewasschen, tusschen de handen gewreven en met een heet ijzer glad gemaakt.

De vezels der zeezijde zijn 0,01 tot 0,1 mM. dik en 3 tot 8 cM. lang, op de doorsnede elliptisch en overlangs uiterst fijn gestreept, dikwijls eenigszins om hun as gedraaid, als katoenvezels. De scheikundige samenstelling heeft veel overeenkomst met die van echte zijde, maar het stikstofgehalte is ongeveer 12 pct. geringer. Door alkaliën en chloor worden zij veel moeilijker aangetast. Zij worden niet geverfd.

Naar het schijnt, is het gebruik van schelpzijde in de oudheid veel algemeener geweest dan thans. Vooral in Indië en Phoenicië werd zij veel vervaardigd.

SILBERMANN, aan wiens mededeeling in de *Färberzeitung* de meeste der bovenstaande bijzonderheden ontleend zijn, voegt hier nog aan toe, dat ook de draden, waarmee de eieren van haaien en roggen aan zeeplanten bevestigd worden, een zeer geschatte, schoon weinig voorkomende vezelstof leveren.

's Hertogenbosch. H. W. H.